

Hollolan kunta, elinvoimavaliokunta
kirjaamo@hollola.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 14.10.2022

Asia: Hollola, Pyhäniemen vanhainkodin ympäristön asemakaavan luonnosvaihtoehdot

Hollolan kunta on laatimassa Pyhäniemen vanhainkodin ympäristöön asemakaavaa. Asemakaavan kahdessa luonnosvaihtoehdossa VE1 ja VE2 on tutkittu lisärakentamisen määrää kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaassa ympäristössä sekä esitetty rakennuspaikkojen käyttötarkoitukset ja rakennusoikeudet. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 6.10.2022 päivätystä asemakaavan luonnosvaiheen aineistosta lausuntonaan seuraavan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavahankkeessa on esimerkillisesti toteutettu suunnittelualueen arkeologinen selvitys jo hankkeen alkuvaiheessa vuonna 2021. Kyseinen selvitys on tullut Alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi ja se on hyväksytty hankkeeseen nähden riittävänä. Museolla ei ole huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Asemakaava-alue sijoittuu Pyhäniemen kunnanosan alueelle, Pyhäniemen kartanon itäpuolelle. Suunnittelualueita rajaa pohjoisessa Rantatie, joka on pieneltä matkalta osa suunnittelualueita. Kaava-alue rajautuu pääosin kiinteistörajojen mukaisesti, idän suunnalla alue rajautuu Kutajärven viettävään peltoon. Alue kuuluu Pyhäniemen kylän ja kartanon maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Lisäksi se on osa Vesijärven laakson maisematyyppiä edustavaa maisema-alueita, joka on osa valtakunnallisesti arvokasta Kastari-Hatsina-Kutajoen maisema-alueita ja valtakunnallisesti arvokasta Hollolan kirkonkylän kulttuuriympäristöä. Tämän vuoksi esitetyt kaavamerkinnot, joilla pyritään säilyttämään suunnittelualueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Asemakaavan luonnosvaiheessa esitetään kaksi kaavavaihtoehtoa VE1 ja VE2. Kaavassa suojeltuja rakennuksia koskee määräykset sr-1 ja sr-2, joiden sisällöt ovat molemmissa vaihtoehdoissa samat. Suojeltuja rakennuksia on kaavaluonnoksissa kolme: suunnittelualueen länsiosassa kartanon talli- ja riihipihassa säilynyt tiili- ja lautaseinäinen

puimala 1900-luvun alusta sekä länsiosassa kunnan 1950-luvulla perustama kunnalliskoti (Pyhäniemen vanhainkoti) ja entinen B-mielisairaala. Museo katsoo, että esitettävät suojelumerkinnot ovat riittäviä ja omiaan turvaamaan rakennusten kulttuurihistorialliset arvot.

Kaavavaihtoehto VE2 mahdollistaa huomattavasti enemmän uusia erillispientalojen korttelialueita kuin VE1. Ne sijoittuvat kuitenkin kaavassa keskeisellä paikalla sijaitsevalle maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle. Pyhäniemen seudulle on tyypillistä alavat pellot ja niitä rytmittävät metsät. Alueen tiestö kulkee avoimissa maisematiloissa peltojen ja metsien reunavyöhykkeellä. Suunnittelualueen sisään jäävä peltoaukea on säilynyt viljelykäytössä ainakin 1700-luvun puolivälistä lähtien. Sen säilyttäminen on tärkeää alueen maisemakokonaisuuden ja näkymien säilymisen kannalta, mikä toteutuu ainoastaan kaavavaihtoehdossa VE1.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Siiri Tuomenoja
rakennustutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus